

Uredništvo - uprava: Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 4001-4004

Mesečna naročnina 18 Kr, za inostranstvo 31-50 Kr.

Ček. rač. Ljubljana 10.630 za naročnino in 10.349 za inserate

SLOVENECEV

OKTOBER 1943

15
PETEK

Heftige Durchbruchversuche der Bolschewisten in erbitterten Ringen abgeschlagen

Westlich Smolensk verloren Sowjets über 50 Panzer — In 24 Stunden 102 Sowjetflugzeuge bei 5 Eigenverlusten abgeschossen
Starke britisch-nordamerikanische Angriffe in Süditalien zusammengebrochen

Aus dem Führerhauptquartier. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Nördlich des Asowschen Meeres und am mittleren Dnjepr setzte der Feind gestern an den bisherigen Schwerpunkten seine heftigen Durchbruchversuche fort. Sie wurden in erbitterten Ringen abgeschlagen, einige örtliche Einbrüche abgeregelt.

An der Pripjet-Mündung und im Raum von Gomel brachten nach Abwehr feindlicher Vorstöße eigene Gegenangriffe Geländegewinn.

Starke feindliche Angriffe im Raum westlich Smolensk scheiterten wiederum unter besonders hohen Verlusten der Sowjets, die dabei über 50 Panzer verloren.

Die Luftwaffe hatte durch wiederholten wirkungsvollen Einsatz starker Kampf- und Nahkampffliegerverbände an diesem Abwehrerfolg besonderen Anteil.

An der übrigen Ostfront, auch südwestlich Velikije Luki, herrschte nur örtliche Kampfaktivität.

Bei vergeblichen feindlichen Luftangriffen gegen ein eigenes Geleitz in den Gewässern des hohen Nordens wurden von Jagd- und Zerstörerverbänden 28, und von den Sicherungsfahrzeugen der Kriegsmarine 4 der angreifenden Flugzeuge abgeschossen. Insgesamt verloren die Sowjets in den letzten 24 Stunden an der Ostfront 102 Flugzeuge. Fünf eigene Flugzeuge gingen verloren.

In Süditalien griffen starke britisch-nordamerikanische Kräfte gestern im Volturno-Abschnitt und nordwestlich Benevento an. Die Angriffe brachen im zusammengefassten Abwehrfeuer oder im Gegenstoss zusammen. Stellenweise sind noch harte Kämpfe im Gange.

Leichte deutsche Kampfflugzeuge erzielten im Golf von Neapel auf einem grossen feindlichen Kriegsschiff einen schweren Treffer. Wenige feindliche Störflugzeuge warfen gestern über westdeutschem Gebiet planlos einige Bomben.

GRAVI TENTATIVI SOVIETICI DI ROMPERE IL FRONTE DOPO LOTTA ACCANITA RESPINTI

Dal Quartier generale del Führer, 14 ottobre. DNB. Il Comando Supremo tedesco comunica:

Al nord del Mar d'Asow e al medio Dnepr continuava ieri il nemico i suoi tentativi di rompere il fronte sui punti di gravità verificatisi finora. Essi furono respinti dopo lotta accanita, alcune locali breccie sono state asseccate.

Alla foce del Pripjet e nella zona di Gomel portarono propri contrattacchi dopo aver parato le spinte nemiche guadagno di terreno.

Forti attacchi nemici nella zona all'ovest di Smolensk sono nuovamente falliti con specialmente alte perdite dei sovietici che vi perdettero oltre 50 carri armati.

La Luftwaffe partecipò con ripetuti impegni efficaci di forti reparti degli aerei di combattimento lotta da vicino a questo successo difensivo.

Al fronte rimanente orientale regnava anche al sud ovest di Velikije Luki soltanto

to locale attività combattiva.

Durante invasi attacchi aerei del nemico contro una propria convogliata nelle acque dell'alto nord i reparti di caccia e di aerosiluranti ne hanno abbattuto 28 ed i battelli di sicurezza della marina di guerra 4 attaccanti velivoli. Complessivamente i sovietici perdettero durante le ultime 24 ore sul fronte orientale 102 velivoli. Cinque propri aerei sono stati perduti.

Nell'Italia meridionale attaccarono forti forze britannico-nordamericane ieri nel settore di Volturno e al nordovest di Benevento. Gli attacchi sono falliti nel fuoco difensivo e concentrato oppure nel contrattacco. Su alcuni punti perdurano ancora dure lotte.

Leggeri aerei da combattimento germanici hanno nel golfo di Napoli piazzato su una grande nave di guerra nemica un grave colpo. Alcuni aerei di disturbo nemici gettarono ieri sopra il ovest di Germania senza piano alcune bombe.

Izdajalec Badoglio napovedal vojno Nemčiji pogoji sramotnega premirja kljub temu niso spremenjeni

Berlin, 14. oktobra. DNB. Reuter sporoča, da je izdajalec Badoglio »po ukazih italijanskega kralja« napovedal Nemčiji vojno. Vlade Velike Britanije, USA in Sovjetske zveze so to odločitev »sprejele«. Istočasno pa izjavljajo vse tri vlade, da priznavajo Badoglio vladati še vedno samo začasno. Uradno izrecno podčrtujejo, da s »sobjojevanjem« nastali novi odnosi z izdajalsko Badoglio vladno, ne bodo imeli nikakega vpliva na pred kratkim podpisane mirovne pogoje, ki zahtevajo, da Italija z vsemi silami podpre napore zaveznikov. Z ozirom na to, da se sedanje razmere ne bodo prav nič izpremenile, priznavajo z angloameriške strani,

da je vsa tako imenovana »vojna napoved« le propagandni manevar, ki ponovno jasno kaže moralno podlost izdajalca Badoglia.

Badoglio je s svojo »vojno napovedjo« znova dokazal, da je zgolj še orodje angloameriških vojnih zločincev. Svoji izdaji pa postavlja s tem krono na glavo. Tudi med sovražniki se nihče več ne ozira na to kreatoru, ki nikakor ni več upravičena govoriti v imenu italijanskega naroda, čigar odgovorni del je danes v taboru fašistične republikanske stranke. Samega sebe pa je s tem praktično nepomembnim korakom moralno in politično popolnoma onemogočil.

»Mešetarski par« Emanuel - Badoglio

Ženeva, 15. oktobra. DNB. Kaj se dogaja prav za prav med Badogliem in Eisenhowerjem, vprašuje angleški tednik »News Statesman and Nation«. Angloamerikanci bi očitno želeli, da bi Badoglievci aktivno posegli na njihovi strani v vojno, vendar zgleđa, da sta zahtevala Viktor Emanuel in Badoglio za takšno podporo kako nagrado. Kakšna pa naj bi bila ta nagrada, pa se za sedaj še ne ve. Ali hoče moribiti Viktor Emanuel doseči od Anglo-Amerikancev zagotovitev za svoje kraljevanje? Neko poluradno pojasnilo, izdano v Washingtonu, opravičuje v tem pogledu zaskrbljenost. Ne navadno na celi stvari je, da dolgoročno vojno premirje, katerega je baje Badoglio sprejel, doslej še ni bilo objavljeno. Ali se morebiti sedaj pogoji tega premirja popravljajo, ali pa, tako vprašuje »News Statesman and Nation«, so kratkomaletno vrgli te pogoje v koš, da obvarujejo Badoglieve preštr.

»Zavezniki« postavljajo kraljeve pa so, kakor koli se bodo dogodki tudi razvijali, spregledali činitelj: italijanskega naroda z Badogliem in Viktorjem Emanuelom nismo mnogo pridobili. Edino kar govori v njihovo dobro, se omejuje le na to, da so po svoji inteligenci menjali v tej vojni strani v trenutku, ko so mislili, da bodo tropogodbene sile podlegle. Kako pa to učinkuje na italijanskega kmeta? Kako je vendar možno razumeti, da je včeraj Duce imel vedno prav, danes pa ga Badoglieva klika imenuje izdajalec? Nenadoma spregovori Viktor Emanuel v radiu in obtožuje svojega dosedanjega zaveznika kot »sovražnika človeštva.« Ali se ne more to

zdeti veliki množici Italijanov nerazumljivo? Ali je to kdaj ubogo človeštvo bilo v svoji zgodovini tako cinčno puščeno na cedilu in ali je kdaj »topovska brana« tako odkrito postala tržni predmet? Churchill in Roosevelt sta popolnoma pozabila na preprostega Italijana. Italijanski par, s katerim sta mešetarila sploh ne more ničesar prodati. Njegovi vojaški obvezniki se niso hoteli boriti in oni bodo lahko koristili Angloamerikancem samo kot delavci za bojne črte, kjer bodo pač, kakor vsi ostali ljudje, nekoč občutili lakoto in si bodo morali služiti svoj kruh.

Kratke vesti

Stockholm, 13. okt. DNB. Deset ur trajajoči požar je po Reuterjevih poročilih iz Ottawe skoraj popolnoma uničil 800 m dolg pomol oporišča v Point Edwardu pri Sydneyu na Novi Škotski. Uničeni sta bili tudi dve veliki stavbi. Škodo cenijo na milijon dolarjev. Domneva se, da je neka iskra zažgala na pomolu se nahajajoči petrolej.

Avstralske vojne izgube. Kakor pravi neko uradno poročilo, znašajo avstralske vojne izgube od začetka vojne 61.564 moč.

Vigo, 13. okt. DNB. Po nekem Reuterjevem poročilu je pristal ameriški zunanji minister Hull na svoji poti v Evropo na letališču v Natalu (Brazilija).

25 do 30 milijonov strada. Kakor poroča »News Chronicle«, je izjavil glavni tajnik indijske lige v Londonu, da bo v Indiji umrlo 20 do 30 milijonov ljudi od lakote, če jim ne bodo prišli na pomoč.

Siloviti boljševiški prodorni poskusi v ogorčenem boju zavrtnjeni

Zapadno od Smolenska Sovjeti izgubili nad 50 oklepnikov
V 24 urah sestreljeni pri petih lastnih izgubah 102 sovjetski letali — Močni anglo-ameriški napadi v južni Italiji propadli

Führerjev glavni stan, 14. okt. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Severno od Azovskega morja in ob srednjem Dnjepru je včeraj sovražnik nadaljeval na dosedanjih težajih s svojimi silovitimi napadi ter skušal prodreti. V ogorčenem boju so bili vsi napadi zavrnjeni, nekateri krajevni vdori pa zaježeni.

Ob izlivu Pripjeteja in na prostoru pri Gomelu smo si po zavrnitvi sovražnih sunkov pridobili s lastnimi protinapadi nekatere ozemlja.

Hudil sovražni napadi na prostoru zahodno od Smolenska so se ponovno izjalovili s posebno hudimi izgubami Sovjetov, ki so pri tem izgubili 50 oklepnikov.

Letalstvo si je pridobilo s učinkovitim posegom v borbe močnih bojnih oddelkov in oddelkov za boje ob blizu posebno zaslug za obrambni uspeh.

Na ostalem vzhodnem bojišču in tudi

južnozahodno od Velikih Lukov so bili le krajevni boji.

Pri brezuspešnih sovražnih letalskih napadih proti nekemu našemu konvoju v vodovju visokega Severa so naše lovke in rušilne jate sestrelile 28, zaščitne ladje vojne mornarice pa štiri napadajoča letala. Skupno so izgubili Sovjeti v zadnjih 24 urah na vzhodnem bojišču 102 sovražni letali. Pet lastnih letal je bilo izgubljenih.

V južni Italiji so včeraj močne anglo-ameriške sile napadale na odseku Volturna in severozahodno od Beneventa. Napadi so propadli v strnjem obrambnem ognju ali v protisunk. Ponekod trajajo še hudi boji.

Lahka nemška bojna letala so v Neapeljskem zalivu težko zadela veliko sovražno vojno ladjo. Manjšo število sovražnih nadlegovalnih letal je odvrglo večer nad zahodnim nemškim ozemljem brezcelj, no nekaj bomb.

Hans Fritzsche ob 20 letnici nemškega radia

Berlin, 13. oktobra. DNB. Letos 29. oktobra slavi nemški radio svojo 20 letnico. Kot zabavni radio je namreč prišel 29. oktobra 1923 s svojimi prvimi oddajami iz hiše Vax v Postni ulici v Berlinu. Ministerialni ravnatelj Hans Fritzsche, vodja radijskega oddelka v ministrstvu za narodno svetovno in propagando, podaja k tej obletnici načelno stališče, ki pojasnjuje veliki pomen radia. Časopis »Reichsrundfunk« priobčuje v svoji oktoberški številki to stališče.

Govorjena beseda, tako pojasnjuje Hans Fritzsche, ima drugo nalogo in drugo možnost učinkovanja kot tiskana. Prva učinkuje bolj v daljino, druga pa v globino. V tem pa najdemo razmejitve n. pr. med radiom in tiskom. Kdor prečita danes še enkrat razmotrivanja, ki so bila dana pred 20 leti ob ustanovitvi nemškega radia, ta zmiguje z rameni zaradi takratnih lepih besed o novem sredstvu, ki naj bi služilo sporazumevanju med narodi. On namreč ve, da ne samo danes, ampak da že mnoga leta marsikatera oddajna postaja ni služila sporazumevanju, temveč hujkanju narodov. Saj je n. pr. angleški radio pospeševal med evropskimi narodi tako dolgo nenemotnost, dokler ni prišlo do vojne in pri tem še poskušal ohraniti videz skrajne objektivnosti. In vsi oni, ki čita ta razmotrivanja pred 20 leti, ta danes tudi ve, da poskušajo severno-ameriške oddajne postaje danes še mnogo bolj odprto in brutalno in nič

manj dosledno zapeljati kak narod, ki ne mara nič slišati o tej vojni, v vojno. Končno tudi ve, da uradne oddaje postaje sovražnih dežel ne oddajajo samo v tujih jezikih in tendencno, kar je v vojnih časih razumljivo, temveč da tudi dnevno večkrat za več ur ali minut kratkomaletno skrije svojo zastavo ter tako zakrinkani kot pravi eterski pirati iščejo norce, ki naj bi jim verjeli. To duševno razstreljivo, ki nam danes valovi preko radijskih valov od dežele do dežele, ni nič manj močno kot razstreljivo, ki ga mečejo bombniki nad bojišči in deželami. Potrebna je skrajna disciplina samega naroda, če hočejo obvarovati svojo moralno držo pred razstrelilnimi učinki sovražnih radijskih oddaj. S prepovedjo poslušanja inozemskih oddajnih postaj smo mi dali obliko tej disciplini. Na drugi strani pa se je možnost radia, da združi tudi preko prostornih ozemelj milijone ljudi k skupnosti, izkazala v vojni v popolnoma novi obliki. Radio je v veselih in resnih urah z dobrimi in slabimi vestmi združeval nemški narod v njegovi borbi za obstoj. Vkljub vsem velikim napakam v razvoju radia lahko zategadelj od njegovi 20 letnici vendar živo verujemo, kar smo tudi verovali ob prvih početkih radia, in sicer, da čudo skozi eter valujočih besed in zvokov ne združuje samo ljudstva enega naroda, temveč da bo v novo urejenem svetu tudi pravi most med narodi.

Angleško nasilstvo nad Portugalsko

Angloamerikanci ne spoštujejo pogodb in obljub

Lisbona, 13. okt. DNB. Angleško-portugalski dogovor, s katerim so bila Anglezem prepuščena na Azorskih otokih nekatera »oporišča in olajšave«, je vzbudil v portugalski javnosti splošno presenečenje. Brez dvoma je Anglija samo z najmočnejšim političnim pritiskom in s samo njej lastnimi izsiljevalnimi metodami uspela prisiliti portugalsko vladno, da ji je dala na razpolago ta oporišča.

Angleški zunanji minister je v neki poslanici, naslovljeni portugalskemu državnemu predsedniku, s pravih angleških cinizmom zajamčil Portugalski res iskreno angleško prijateljstvo in angleški tisk piše, kakor da je izkazovala Anglija doslej Portugalski vedno samo veliko prijateljstvo. »Times« n. pr. zagotavlja, da Anglija ne stavlja nobene zahteve za politično oblast na Azorskih otokih in da bo ostala suverenost Portugalske nedotaknjena. Vendar pa je iz neke Rooseveltove izjave razvidno, da so si tudi Zedinjene države izgovorile pravico soizkoriščanja Azorskih oporišč. Ameriški predsednik je k temu dodal, da če bo potrebno, bodo lahko tudi drugi narodi, ki so v boju z osnimi državami, uporabljali ta oporišča.

Ce se danes Churchill sklicuje na neko agnlesko-portugalsko zavezniško pogodbo iz leta 1373, pomeni to pravo roganje. Ta najstarejša med Anglijo in Portugalsko sklenjena pogodba je bila v tej prestolnici vedno znova obnovljena in Anglezji so vsako obnovo pogodbe izrabili, da so si prisvojili portugalska ozemlja ali kolonije. Anglezji so Portugalsko skozi 600 let sistematično in z najbolj brutalno kršitvijo zaupanja plenili. In sedaj hoče Churchill in Roosevelt prepričati svet, da je prepustitev oporišč na Azorskih otokih samo v korist Portugalske in predstavlja v gotovih okoliščinah znano varnostno mere.

Točno kakor je doslej Anglija prelomila svojo komaj 9. novembra lanskega leta dano besedo. Ko so tedaj angloameriške čete napadle francosko Severno Afriko, je angleška vlada v neki noti izrecno jamčila nedotakljivost portugalske posesti in je zagotovila, da

»Njegovo angleško Veličanstvo nikakor ne bo zapletlo niti Portugalske, niti katere njenih prekomorskih posesti v sovravnosti, katere bi lahko nastale vsled teh operacij.« Dalje je pisalo v tej noti, da se vlada Njegovega Veličanstva ne namerava spustiti v nobene akcije, katere bi lahko zajele portugalska domača ali prekomorska področja. Slične izjave je podal H. nov. 1942 Roosevelt Španiji in Portugalski. Tudi on je izražal upanje, da bosta obe državi ostali izven vojne.

S hladnokrvnim preziranjem teh obljub so bile Portugalski izsiljene koncesije na Azorskih otokih. S tem pa sta Anglija in Zedinjene države znova dokazale, kako tlačita tradicije majhnih narodov. Z roganjem gresta preko interesov majhnih držav in pri tem ne upoštevata niti pogodb niti splošnih pojmov nevtralnosti.

Rim, 13. okt. DNB. Državni podtajnik za letalstvo je v terek zvečer pozval po Ducejevem nalogu preko rimskega radia vse častnike in moštvo nekdanjega italijanskega letalstva, naj sodeluje pri osvojevanju italijanskega letalstva.

Filipini - nova neodvisna država

Tokio, 13. oktobra. DNB. (Vzhodno-azijska služba). Na predvečer proglavitve filipinske neodvisnosti nudi Manila, ki je svečano okrašana, še bolj živahno in pestro sliko kot ponavadi. Tisoči obiskovalcev iz vseh delov raznih filipinskih otokov hočejo biti priča tega zgodovinskega dogodka. Vsi obiskovalci nosijo svoje barvite narodne noše, med katerimi je najlepša »Sarong-Tagalog«, ki obstoja iz erajci podobnega bogato vezenega oblačila, čigar tanko blago je za tamkajšnje vroče podnebje posebno prikladno. Narodni jezik Tagalog, ki je spet oživel, se prvič pojavlja na novih spominskih znamenjih, opremljenih poleg tega tudi z novo filipinsko zastavo in z dvema razirganima verigama, ki

Graziani v Führerjevem glavnem stanu

Führerjev glavni stan, 13. okt. DNB. Italijanski vojni minister maršal Graziani se je mudil v nemškem glavnem stanu, kjer je imel razgovore.

Program nove hrvatske vlade

Zagreb, 13. oktobra. DNB. Hrvatsko zunanjo politiko vodijo načela, ki določajo življenje hrvaškega naroda v evropski skupnosti narodov, je izjavil ravnatelj hrvaškega tiskovnega in propagandnega urada Kovačič časopisnim zastopnikom ob sestavi nove hrvatske vlade. Zunanjepolitične smerice, ki jih je določil Poglavnik dr. Ante Pavelić, so se naslanjale predvsem na voljo naroda in na prevzete obveznosti Hrvatske Države. Z osvoboditvijo jadranskega ozemlja, ki smo jo izvedli ramo ob rami z Veliko Nemčijo, je bila ta neizpremenjena politika Hrvatske še bolj ojačena.

395 letal in 19 tankov uničenih

Berlin, 13. okt. DNB. Med težkimi boji na kubanskem mostiču, ki so bili pred kratkim zaključeni, je neka nemška protiletalska divizija, ki je podpirala pomorske čete in sodelovala pri obrambi proti letalskim napadom, zbrila v času od 10. februarja do 8. oktobra 1943 395 sovražnih letal in uničila 19 sovražnih tankov.

Smeli naslopi romun. letalcev

Berlin, 12. okt. DNB je zvedela, da so romunski vojni letalci 11. oktobra s svojimi smelimi napadi na sovjetske izhodiščne položaje južno od Melitopola učinkovito podprli tamkajšnje nemške protinapade. Romuni so sestrelili 4 sovjetska letala. Istočasno so napadla nemška bojna strmolava letala sovjetske čete in tanke v nekem sovjetskem vdornem žepu, ki so ga nemške čete odrezale. Nešteti tamkaj nabajajoči se sovražni oklepniki so bili zadeti z bombami. Zaradi zračnih napadov na skladišča goriva in razstreliv v ozadju so nastale mnoge eksplozije in veliki požari. Strmolava letala so tudi razrušila več sovjetskih pomožnih mostov preko Dnepra, dočim so bojna letala prizadejala sovražniku v napadih iz nižine zelo velike izgube.

Tajna seja švedskega parlamenta

Stockholm, 13. okt. DNB. Švedski parlament se bo spet sestel v ponedeljek. Poročajo, da se bo vršila takoj po otvoritvi tajna seja, na kateri bo vlada podala važno izjavo.

Kršitev švicarske nevtralnosti

Bern, 13. okt. DNB. Anglo-ameriška letala so včeraj spet kršila švicarsko nevtralnost. O tem uradno objavljajo: »Tua letala so dne 12. oktobra ob 14.55 priletela med krajema Arbon in Altherrheim nad švicarsko državno ozemlje.«

Badoglio izdal Angležem cilje za bombardiranje

-kg- Bern, 14. okt. Kakor je znano, je bil Badoglio šef italijanskega generalnega štaba in je kot tak zelo dobro poznal vse italijanske vojaške tajnosti. Rimski dopisnik lista »Corriere della Sera« sedaj z gnušom ugotavlja, da je Badoglio, hoteč se prikupiti Eisenhowerju, izdal temu generalu vse vojaške tajnosti ter mu povedal, katere cilje naj bombardirajo v Italiji Anglo-amerikanci, da bodo ti napadi posebno uspešni.

Atentat na Girauda

-kg- Pariz, 14. okt. Kakor poroča radio, je bil izvršen atentat tudi na francoskega emigrantskega predsednika v Alžiru, generala Girauda. Angleške in pa ameriške oblasti strogo molče o podrobnostih tega atentata, objavile pa so, da se je atentat ponesrečil. Kakor pri umoru Darlana, se tudi sedaj niso nič izrazilo o storilcih in ozadiju tega zločina. Vsekakor je očitno, da storilec ni iskal med Francozi, marveč med anglo-ameriški in sovjetskimi krogi. Odkar so Angloamerikanci postavili na prvo mesto De Gaulle, jim je Giraud odveč in zato naj bi izginil.

Prebivalstvo se najbolj zanima za okrasitev zakonodajne skupščine v središču mesta. Nasproti tega poslopja, s katerega bodo proglasili državno neodvisnost, leži stara španska vas Santiago. Ta stara trdnjava tuje nadoblasti bo v četrtek, ob priliki svečane proglavitve neodvisnosti, opozarjala filipinsko prebivalstvo, da mora svojo svobodo stalno braniti. Ostalih priprav za upravo ureditev nove republike tuji opazovalci sicer ne vidi, čeprav jih mrzlično izvajajo. Na dan proglavitve neodvisnosti se bo podal predsednik dr. Jose Larel v palačo Malacalan, kjer bo sedež nove vlade.

Zatecimo se k Baragu!

Kakor se vsi narodi v dnevi stiske obračajo k svojim zaščitnikom, tako se tudi mi Sloveni zatecimo k škofu Baragu.

Kaj nam Bog s trdimi preskušnjami, v katerih nas pušča, hoče povedati. Poleg vsega drugega mogoče tudi to, da se moramo za pomoč zateči k svojemu narodnemu svetniku. Bog ljubi narode in našega še posebej. Kakor jim je dal narodne anjele varuhe, želi, da jih pred njim zastopajo tudi narodni svetniki, ki tako postanejo njihovi zavetniki. Pogreša pa Bog pri nas Slovenih pravega zaupanja do svojih svetnikov. Da, saj celo tako malo zaupamo vanje, da še nikogar na oltar nismo spravili, kar je vedno izraz malovernosti in brezbrzičnosti. Toliko imamo svetih mož, o katerih smemo misliti, da so pri Bogu v nebeski slavi, saj je bilo njihovo življenje na zemlji prepelno junaške ljubezni do Boga in do duš, mi pa jim ne zaupamo, ne zatekamo se k njim v hudi uri, ne prosimo Boga, naj nam pomaga, da nam njihova oseba zasveti za oltarje.

Ali ni prvi med njimi misijonski škof Baraga? O tem smo prepričani, da mu gre čast oltarja; da bi pa v prepričanje izrazili v velikem zaupanju in molitvi do njega, tako daleč se pa ne moremo dvigniti. Mogoče pa Bog ravno tega čaka: iz malovernosti in brezbrzičnosti do svojega narodnega svetnika in zavetnika se moramo zbuditi k živi veri in zaupanju. Bog hoče, da živo verujemo, da je Friderik Baraga resnično tisti, ki kot svetnik svetluje, ki si ni odreknil tudi najtežje žrtve, če je šlo za slavo boljše in zveličanje neumrjajočih duš. Bog hoče, da živo verujemo, da res uživa za svoje trdo misijonsko življenje med ameriški Indijanci izredno visoko stopnjo božje blaženosti pri tistem, ki je obljubil, da bo vsem povrnil po njihovih delih. Bog hoče, da živo verujemo, da je zato Bogu nad vse ljub in da je pripravljen uslišati vsako prošnjo, s katero se za svoj narod obrne na njega.

Ce pa živo verujemo, moramo tudi trdno zaupati. Baraga je dolenski rojak. In prav

ta zemlja, še več, njegova rojstna fara in celo njegov dom je postal že žrtev strašne narodne nesreče, v kateri trpimo. Ali ni čudno, da se niti njegovi ožji rojaki niti Sloveni sploh ne zatekemo za pomoč k njemu, o katerem verujemo, da je pred Bogom svetnik in da Bog čaka, kdaj se bo za svoj narod obrnil v goreči prošnji k njemu? Imamo ga v nebesih. Naš je. Pozna naše kraje in ljudi. Ve, kako je treba ravnati s Slovencem, da postane dober in zapusti zla pota. Ve, kaj je za nas dobro. Rad bi posebej rodni zemlji izrazil izrednih milosti v izrednih časih. Le zaupanja čaka, mile prošnje, ročiči klicev od naše strani. Tega pa ne doživljamo. Mogoče pa se motimo in za vse te lihte molitve in prošnje ne vemo, ker so pač izročene na skrivnem našem svetniku. Bojimo se vseeno, da se ne motimo. Premalo je v srcih tega zaupanja, sicer bi se gotovo in tam tudi na zunanjo pokazalo. Premalo heremo v listih zahval za uslišane prošnje, kajti nemogoče je, da bi jih Baraga tako malo uslišal.

Popravimo se. Postanimo bolj pridni učenci v šoli trpljenja, ki ga je Bog dovolil našem narodu. Vedimo, da se mora narod k svojim svetim zatekati vedno, posebno še v času, kakor je naš. Vedimo tudi to, da je to morda edinstvena prilika, da z izrednimi deli, za katera se k Baragi v prošnji zatekamo, Bog proslavi svojega svetnika ravno v tem času. Privlačimo mu vendar to veliko slavo, ki bo tudi naša čast in sreča. Odslej naj bo med svetniki, h katerim se v stiski zatekamo, vedno tudi Baraga. Bog hoče to!

Da Barago bolj spoznamo, se mu toplo priporočimo in se ob njegovem zgledu zavzemamo tudi za širjenje kraljestva Kristusovega, v ta namen se bo v petek po vseh cerkvah začela opravljati Baragova devetdnevna pri roženvenki pobožnosti. Udeležimo se je ali pa jo opravljajmo sami doma.

Koledar

Petek, 15. vinotoka: Terezija Velika, devica in opatica; Avrelia, devica; Bruno, škof in mučenec.

Sobota, 16. vinotoka: Marijina čistost; Viktor III., papež; Hedvika Poljska.

Zgodovinski paberki

1. 1844. se je rodil v Vrsnem pod Krnom Simon Gregorčič. Po končani ljudski šoli in gimnaziju v Gorici se je izbral sveščeniški stan, služboval najprej kot kaplan v Kobarižu, nato v Ribemberku, kjer se je dal začasno vpokojiti in sprejel službo vikarja na Gradišču. Tam se je zgradil dom, ki ga je pozneje prodal in se preselil v Gorico, kjer je umrl. Pokopan je pri Sv. Lovrenču na Libušnjem. Gregorčič je začel pesniti kot dijak; svoje dijaške pesmi je objavil 1864. v Slovenskem glasniku pod naslovom Iskrice domoljubne. Pesmi prve dobe je objavil v Slovenskem glasniku, Besedniku in Zgodnji Danici. L. 1870. je začel pošiljati svoje pesmi v Zvon in Stritar mu je postal slovesni vzgojitelj. Višek Gregorčičevega pesništva pomenijo leta 1876. do 1882., ko je dozoriel tudi prvi zvezek njegovih Poezij (1882.). L. 1888. je sledil drugi zvezek, 1902. tretji. L. 1904. je izdal pesniški prevod svetopisemske knjige Job in 118. psalma. Iz njegove zapuščine je izdal Ksaver Moško 1908. četrti zvezek Poezij. Z Gregorčičevo pesnijo se je oglasila v našem slovenskem goriški območja skupina, ki jo bila dotlej nema. Simonova pesem izvira iz najglobljih ter najbistvejših prvin slovenstva, ki živi v krajih, kjer se slovenski življenjski romanski prebivalstva. Po

205 lepih slik

krasi zgodovinski roman

»IVANHOE«

ki je izšel v založbi ured. »Slovenca« Velja: broširan 35 lir, v polplatno vezan 45 lir, v celo platno vezan in tiskan na najfinejšem papirju 80 lir. Knjigo dobite v vezi Ljudske tiskarne in v vseh knjigarnah.

Naroča se v uredništvu »Slovenca«.

MOLITEV

NA GORI

45

Vinko Beličič

Novela

»Zaigrajte mi jo! Ne morete si misliti, kako lepo se semkaj sliši vaša muzika!«

»Mirnogorska koračnica« — saj je nesmisel, je pomislil Janko. A ko so močni akordi v taktu zabrnili v noč, je začutil, kako se mu malodušno erce dviga, kako se mu širijo oči in kako se mu smehljajo vrača na ustnice.

Mojca, jutri je tvoj god... Kje si to uro in kako ti je pri srcu? Tu, pred temi vrati sva nekoč molila za srečo, za otroke. Grenak spomin je ostal na tisti dišeči, cvetoči, jasni dan. Ne meni ne tebi se ni spopolnil noben up. Po osmih letih nočjo ta noč z morjem zvezd, z melodijo citer, kot bi nemirni veter nanje igral.

V dvaintridesetem letu je Janko z bridkosti spoznal, kako malo svojih obljub mu je spopolnilo življenje: ni imel žene, ne družine, ne svoje doma. Po tem trojem je koprnela vsa njegova zrela moška bit. In ni vedel, ali je očitane ali hrepenenje tisti neudarni, pretresljivi klic duše, ki so ga samo zvezde mogle razumeti: Mojca!

TRETI DEL.

I.
Za drugič je bil Janko Petrušič povedel osmi gimnazijski razred k ma-

turi. Tudi ta drugi zreli rod se je v juniju razšel na vse strani: na univerzo, po službah ali na domove. Jeseni pa je Janko postal razrednik tisti rojeni mladini, ki vsako leto z velikimi in čistimi otroškimi očmi pride na srednjo šolo, kot bi stopila na grič, odkoder se ji ob vsakem koraku razodeva nova podoba sveta.

September s svojimi otožnimi barvami, z vetrovi z dehtečim sadjem, s prihajajočo sladko zasplostjo je ležal nad pokrajino ko topla božja ljubezen v kateri je tako varno in sladko počivati. Jeseni pa človeka rade obhajajo misli na kratkotrajnost vsega lepega na zemlji, na neizprosnosti konca živga. Petrušič ni bil sanjavec, marveč človek volje in pokončne boje. Tisto jesen pa se mu je nenadno stozilo po oživljajočem pomladnem dežju, po majskem cvetju akacij. Zakaj samotno mu je prišlo postajati na svetu: dopolnil je bil že štirideseto leto, pa ni imel nikogar, ki bi se z vso dušo mogel nasloniti nanj.

Kaj je naravnost kakor hrepenenje živga človeka iz hladnih smrtnih senc v blagodejno toplino jasnega neba, odkoder sije življenje z vso svojo pisano lepoto?

Pokrajinska uprava sporoča

Nabiralno akcijo za domobrnce smejo izvrševati samo osebe, pooblašene s posebnimi pooblastili, ki nosijo podpis gosp. šefa pokrajinske uprave.

Zatemnitev od 18 do 6

POZIV

Pozivam vse osebe, ki so se priglasile za sprejem v začasnega policijske službe, da se zaradi zdravniškega pregleda javijo v poslopju Mladosti v Ljubljani, Šubičeva ulica št. 9, soba št. 3 v pritrileju in sicer po naslednjem vrstnem redu: dopoldne od 8 do 12 in popoldne od 14.30 do 17.30:

dne 14. 10. dopoldne, osebe, katerih primki začenaajo s črkami A do G, popoldne od 8 do 12 in popoldne od 14.30 do 17.30; dne 15. 10. dopoldne, osebe od črke L do črke O, popoldne od 8 do 12 in popoldne od 14.30 do 17.30; dne 16. 10. dopoldne od črke P do črke V, popoldne ostali in vsi samudniki.

UPRAVA POLICIJE

Naredba o trgovini z zeljem in repo

Šef Pokrajinske uprave v Ljubljani odreja:

§ 1. Nakup in prodaja zelja in repe (sveže in kisle) je v Ljubljani dovoljena edino tvečkam, ki imajo obrtno pooblastilo in dolo za to se odločuje Pravda.

§ 2. Vse v Ljubljano uvoženo zelje in repo se mora oddajati samo tvečkam, ki jih določa Pravda po § 1. te naredbe. Pridelovalci pa smejo to blago tudi sami prodajati, toda edino na trgu.

Trosarinski organi mestne občine Ljubljanske so dolžni nadzirati izvajanje tega predpisa.

§ 3. Cena za sveže zelje pri pridelovalcu je določena na 1 liro za kg. za svežo repo pa 0,55 liro kg. Prodajne cene za zelje in repo so določene na 2 mesecov.

§ 4. Pokrajinska prehranjevalni zavod se pooblašča, da izda nadaljnje izvršilne predpise k tej naredbi in po potrebi odredi za poroč te predmetov.

§ 5. Prekrški te naredbe, kakor tudi izvršilnih predpisov, ki se izdajo na osnovi te naredbe, se kaznujejo z denarno globo do 5000 lir ali z zaporom do 2 mesecov.

§ 6. Ta naredba stopi s današnjim dnem v veljavo.

Nakazilo bencina in petroleja kot pomožno sredstvo za obrtnike

Pokrajinski gospodarski svet razglasa, da se podkajajo veljavnost nakazil za nabavo bencina, ki jih je izdal za mesec september, za mesec oktober in morejo vsi obrtniki, ki so take bone prejeli, pri drogerijah, ki so naznačene v nakazilih, najkasneje do 23. oktobra nakazila bencin dvignili. Po 23. oktobra veljavnost vseh izdanih nakazil, zapade. Nakazila se v oktobru ne morejo vnovčiti. Glede dodelitve bencina za november bodo zainteresirani obveščeni, čim dospelje potrebne zaloge bencina.

Petrolej za obrtništvo bo nakazoval Pokrajinski gospodarski svet za mesec oktober na podlagi revidiranih seznamov obrtnikov, ki morajo dvigniti bone v sobi št. 12 obrtniki po posameznih strokah v naslednjem vrstnem redu:

Dne 18. oktobra mizarji, dne 19. oktobra aljarji, urarji, gravirji in pasarji, dne 20. oktobra kleparji, mehaniki in ključavničarji, dne 21. oktobra knjigovezi, torbarji, elektrotehniški in steklarji.

Interesenti se naprošajo, da se točno držijo prednjega vrstnega reda.

Prenos carinskih poslov v pristojnost finanč. direkcije

§ 1. Naredba Visokega komisariata o prenosu carinskih poslov iz pristojnosti finančnega ravnateljstva v pristojnost ravnateljstva pokrajinske carinske službe, z dne 11. junija 1943 št. 66 se v celoti razveljavlja in se hkrati upostavlja prejšnje pravno stanje.

§ 2. Finančni direktor se pooblašča, da poskrbi za potrebno za izvršitev prednjega člena.

— Nagla vremenska sprememba. V torek in sredo je bil značilni pritisk izredno visok, saj je barometer dosegel stanje nad 770 mm.

Na drugi strani pa je bilo opažati rapiden padec jutranje in dnevne temperature, ko smo se v sredo jutraj približali že skoraj ničli in se je pojavila ponekod v okolici močna slana. V četrtek jutraj se je temperatura spet dvignila. Bilo je miljeje in nekoliko toplejša vreme kot prejšnji dan.

Zato ni bilo slane. Pač pa je bilo zelo oblačno in pozneje je začelo malce rostiti. V sredo je bila maksimalna dnevna temperatura 11,2 v četrtek minimalna 4,6 stopinj Celzija. Barometer je padel na 766,6 mm.

Takoj kupite

»LADJE«

drugo »Svetovo« knjigo, ki na lep, bogato ilustriran način opisuje pomorstvo in ladje

Knjiga vas bo zelo navdušila!

— Učite se strojeplaj! Novi eno, dvo- in trimesečni dnevni in večerni strojeplajski tečaj se prične 13. oktobra. Najuspešnejša desetipratna učna metoda. Specialna strojeplajna šola: Največja moderna strojeplajna, raznovrstna stroja. Učena zmerna. Pouk po želji obiskovalcev dopoldne, popoldne ali večer. Informacije in prijave dnevno. Na razpolago brezplačni prospekti. — Posebni dnevi in večerni tečaji tudi za knjigovodstvo, korespondenco, moderne jezike itd. — Trgovsko učilišče »Christofor učni zavod, Ljubljana Domobrankska 15.

— Veliki Františkovi križarji imajo v nedeljo 17. oktobra, glasbeno priredbo v františkanski dvorani. Pričetek ob 5 popoldne. Na sporedu so izbrane narodne vojaške

Za učenje slovenskih jezikov:
OROZEN: Učbenik češkega jezika. Broš. Lir 12.—, vez. Lir 24.—
BRADAC: Češko slovenski slovar. Broš. Lir 14.—, vez. Lir 25.—
VILHAR: Srbsko hrvaško slovenski slovar. Vez. Lir 30.—
VILHAR: Slovensko srbsko hrvaški slovar. Vez. Lir 30.—

Ljudska knjigarna v Ljubljani
Pred škofijo 5. — Miklošičeva 5.

Krasno nočno nebo

Kdor ima kaj smisla za zvezde in komur se hoče bolj zgodaj vstati, ima zdaj priliko opazovati prav poseben čar zvezdnega neba. V drugi polovici noči so se namreč zbrali na vzhodni polovici neba vsi veliki planeti in družbi z najlepšimi zvezdnimi ozvezdji. Če imate razgled na južno, oziroma jugovzhodno nebo, in če bodo jutra še tako jasna kakor te dni, boste lahko vse to opazovali. Takole — da ne bo prezgodaj — okrog 5. ure zjutraj, stopi veličastno ozvezdje Oriona z značilni »rimščišci« ali »koceli« že na desno od našega poldnevnikarja. Gostoveci, Plejade so bolj proti zahodu. Nad Orionom se pa svetita Mars (desno) in Saturn (levo). Mars pridobiva na svetlosti in mnogo prekaša Saturna. Jugovzhodno od Oriona se kakor demant blišči naša najsvetlejša stalnica, Sirij. Visoko, proti vzhodni strani, na levo od Marsa in Saturna je najmočnejši planet Jupiter blizu Regula v Levu. Nižje je pa Venera-Danica, ki se prav te dni svetli v svoji največji svetlosti. Bolj izveščani ljubitelji neba bo morda še našel Merkurja. Ker vemo, da se tirni planet ne oddaljuje dosti od letne sončne poti (ekliptike), si lahko to črto na nebu predstavljamo. — Pojemajoča luna pojde 18. oktobra mimo Marsa in Saturna, 23. oktobra mimo Jupitra (prav blizu) in 2. oktobra mimo Venere.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

Drama:

Petek, 15. oktobra: Zaprto.
Sobota, 16. oktobra, ob 16: »Kovarske in ljubezenske Red Prvi.
Nedelja, 17. oktobra, ob 14: »V Ljubljano je daljmo. Izven. Znižane cene od 18 lir navzdol. — Ob 17: »Cvetje v jeseni. Izven. Cene od 22 lir navzdol.
Ponedeljek, 18. oktobra: Zaprto.

Opera:

Petek, 15. oktobra: Zaprto.
Sobota, 16. oktobra, ob 16: »Prodana nevesta. Izven. Otvoritev operne sezone 1943-44. Cene od 22 lir navzdol.
Nedelja, 17. oktobra, ob 16: »Madama Butterfly. Izven. Cene od 22 lir navzdol.
Ponedeljek, 18. oktobra: Zaprto.

Radio Ljubljana

dnevni spored za 15. oktober:

8.30—9 Jutranji pozdrav — 9—9.15 Poročila v nemščini in slovenščini — Prekinitev oddaje do 12.30 — 12.30—12.40 Uvod — 12.40—12.50 Poročila v nemščini in slovenščini — 12.50—13.00 Zabavni koncert — 13.00—13.15 Poročila v nemščini — 13.15—13.30 Popolnanski koncert — Prekinitev oddaje do 17 — 17—17.15 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15—17.45 Zabavni koncert — 17.45—18 Iz novih pesnitve — Prekinitev oddaje do 19 — 19—19.30 Koncert širama Ljubljana — 19.30—19.45 Poročila v slovenščini, poročila nemškega vrhovnega poveljstva v italijanski, napoved sporeda za naslednji dan — 19.45—20.15 Mala medija — 20.15—21 Glasbo velikih mojstrov izvaja radijski orkester, vodi dirigent D. M. Stanoje — 21—22 Pisana glasba — 22—22.10 Poročila v nemščini — Konec oddaje.

Poizvedovanja

Zgubil sem 12. t. m. srebrno žepno uro z verzi. Ker je drag spomin, prosim naj me najde, da jo proti nagradi vrne v upravo »Slovenca«.

V sredo, 12. t. m. je okoli 15 zgubila dijakinja od čista Viš. Eman. III. 17 do glavne policije rjavo denarnico z manjšo vsoto denarja in ključem. Najditelj se naproša, da jo odda v upravi »Slovenca«.

Damski klobuk je bil najden. Naslov v upravi »Slovenca«.

Na poti iz Ljubljane proti Ječel sem pred enim tednom zgubila zlato zapustnico. Ker mi je drag spomin, prosim najditelja, da vrne zapustnico ali sporoči proti nagradi na upravo »Slovenca«.

Horjul—Vrhnika—Ljubljana. Na tej poti je bil zgubljen pred dobrim mesecem zavoj s svetlo sivo obleko in gozdarji. Najditelja prosim, naj vrne zavojek ali sporoči proti nagradi na upravo »Slovenca«.

KINO UNION 22-21

Najslajnejša kmetska burka — dve uri burnega smeha!

»GREŠNA VAS«

Strah hinavskih občinskih svetnikov pred razkrinkanjem njihovih grehov! V glavnih vlogah: Hansi Knotek, Joe Stöckel in Josef Eichheim.
PREDSTAVE ob 15.30 in ob 17.30.

KINO SLOGA 22-20

DVE URI LEPE ZABAVE!

Nad vse zabavno in zapleteno zgodbo o ljubezni na prvi pogled v Tobisfilmu

»DVA V VELIKEM MESTU«

V glavnih vlogah: Monica Burg, Karl John, Hansi Wendler, Marianne Simon.
Predstave ob 15, 17; v nedeljo še ob 10.30.

MALI OGLASI

POSTREZNICO

za popoldne dva krat tedensko, sprejem, — Naslov v upravi »Slovenca« (pod 6930).

STIRI SLUŽKINJE

za Dunaj. Kranj in južno Nemčijo isčemo. Pogoji: pridnost in značnost. Zglasi se v soboto, 16. t. m. ob pol 9 v hotelu Miklič soba št. 109.

Kupimo slovenske CASOPISE

od starejših do novejših, celotne letnike, zabavnih, političnih in verskih itd. Ponudbe knjižarni Kleinmayr & Bamberg, Miklošičeva 16.

UGODNO PRODAJ

skoraj nov trikotnik, šivalni stroj, ženski, pogrezljiv, čevljar, stroj cilindar, moško črna suknjo v zelo dobrem stanju, damski kostum, ženske čevlje št. 38 in moški rjav usjenj povrniki ter citre. Kamniška ulica 13.

4 MOŠKE RIJHE

in moško žinsko sukno prodam. Naslov v upravi »Slov.« 6941.

Čeč Františka

sopraga uradnika Vzemne zavarovalnice

v sredo, dne 13. oktobra 1943, kot žrtve prometne nesreče.

Blagopokojna leži na Zalah v kapeli sv. Andreja. Pogreb bo v petek, dne 13. oktobra 1943, ob 4 popoldne izpred župnijske cerkve na Viču na tamkajšnje pokopališče.

Ljubljana, Radeče, Trst, 13. okt. 1943.

Globoke žalujoci:

Viktor, soprog: Maks, sin; Milka, roj. Serbec, snaha; Matjaž, vnuk in ostalo sorodstvo

Vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem javljamo tužno vest, da se je na naglo preselila na božjo njivo naša nad vse ljubljena, skrbna, zlate mama, stara mama, sestra in teta, gospa

Ivanka Svetlič

roj. Kralj

upokojena učiteljica in vdova po mestnem računskem nadrevidentu

Pogreb drage pokojnice bo v petek, 13. oktobra 1943, ob pol 3 popoldne z Zal, iz kapele sv. Jožefa k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 14. oktobra 1943.

Zalujoci:

Dušan in Daro, sinova; Milka in Dragica, snahi; Breda, vnukinja in ostalo sorodstvo

Umrli nam je naša srčno ljubljena sopraga, mama, stara mama, sestra, teta in tašča, gospa

Čeč Františka

sopraga uradnika Vzemne zavarovalnice

v sredo, dne 13. oktobra 1943, kot žrtve prometne nesreče.

Blagopokojna leži na Zalah v kapeli sv. Andreja. Pogreb bo v petek, dne 13. oktobra 1943, ob 4 popoldne izpred župnijske cerkve na Viču na tamkajšnje pokopališče.

Ljubljana, Radeče, Trst, 13. okt. 1943.

Globoke žalujoci:

Viktor, soprog: Maks, sin; Milka, roj. Serbec, snaha; Matjaž, vnuk in ostalo sorodstvo